

Wanneer is financiële educatie het meest succesvol?

Artikel: Kaiser, T., & Menkhoff, L. (2017). *Does financial education impact financial literacy and financial behavior, and if so, when?*. The World Bank.

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2753510

Het artikel in het kort

Financiële educatie heeft een positief effect op financieel gedrag, en in een nog grotere mate op financiële geletterdheid. Dit blijkt uit een meta-analyse¹ van 126 impact evaluatie studies. Het blijkt echter dat het effect van een interventie sterk kan verschillen. Financiële educatie is minder effectief voor mensen met een laag inkomen en ook voor landen met een gemiddeld lager inkomen. Specifieke gedragingen, zoals het omgaan met een schuld, zijn moeilijker te beïnvloeden en verplicht financieel onderwijs lijkt tot nu toe minder effectief te zijn. Dus als men wil dat een interventie succesvol is, moet men de intensiteit van de educatie verhogen en financiële educatie aanbieden tijdens een “teachable moment”.

Achtergrond

Mensen hebben vaak moeite met financiële beslissingen. Zo blijken bijvoorbeeld veel mensen te weinig of inefficiënt te sparen voor hun pensioen. Een ander veel voorkomend probleem is dat mensen excessief leningen aangaan en deze vervolgens niet kunnen terugbetalen. Een oplossing zou kunnen zijn om mensen financiële educatie aan te bieden om hun financiële gedrag te verbeteren.

Er zijn echter verschillende meningen over onder welke voorwaarden financiële educatie een effectieve manier is om financieel gedrag te bevorderen. In dit artikel worden daarom de resultaten van 126 onderzoeken naar het effect van financiële educatie op gedrag vergeleken.

Het onderzoek

Alleen studies die de effectiviteit van interventies, zoals training en counseling, hebben onderzocht worden in dit artikelen vergeleken door middel van een meta-analyse. De dataset bestaat uit vier soorten financiële educatie programma's. De meest frequente zijn evaluaties van *financiële educatie in klaslokaal vorm* (83% van alle onderzoeken), in verschillende settingen, zoals op school, op universiteiten of op de werkplek. Een tweede type interventie is *online financiële educatie* (8% van de onderzoeken). Een derde type is *individuele counseling* (2% van de onderzoeken), die vooral in de VS worden gegeven en vaak gericht zijn op het omgaan met een (hypotheek) schuld. Het laatste type is *informatie en gedragsinterventie-nudges* (7% van de onderzoeken), zoals informatiebeurzen op de werkplek en informatie brochures.

¹ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Meta-analyse>

In dit artikel worden de effecten van deze onderzoeken naast elkaar gelegd om zo een uitspraak te doen over de effectiviteit van financiële educatie.

De resultaten

De meta-analyse laat 6 hoofdbevindingen zien. (1) Het vergroten van financiële geletterdheid helpt. Financiële educatie heeft een sterke positieve impact op financiële geletterdheid. Verder heeft financiële geletterdheid een positieve relatie met verantwoord financieel gedrag. (2) Financiële educatie heeft een positieve impact op financieel gedrag. (3) Het effect van financiële educatie is afhankelijk van de doelgroep. Ten eerste heeft educatie voor mensen met een laag inkomen of mensen in een land met een gemiddeld lager inkomen minder impact. Een duidelijke uitdaging voor beleidsmakers die zich willen richten op mensen met een laag inkomen, want dit vergt kennelijk andere typen interventies. Ten tweede, is het een uitdaging om het financiële gedrag van mensen met een relatief hoog inkomen en opleidingsniveau te beïnvloeden. Waarschijnlijk omdat die extra financiële educatie die ze krijgen geen toegevoegd effect heeft om hun gedrag te veranderen. (4) Succes van financiële educatie is afhankelijk van het type gedrag waar op gericht wordt. Leengedrag lijkt lastiger te beïnvloeden dan spaargedrag door conventionele financiële educatie. (5) Het verhogen van de intensiteit versterkt het effect van financiële educatie. (6) De kenmerken van financiële educatie kunnen het verschil maken. Zo lijkt verplichte educatie minder effectief. Daarentegen, is er een positief effect geassocieerd met het aanbieden van financiële educatie tijdens een “teachable moment”. Dit wil zeggen wanneer het onderwijs direct gelinkt is aan de beslissing van onmiddellijke relevantie voor de doelgroep.

Conclusie

De bevindingen van deze studie motiveren duidelijk om financiële educatie te implementeren, omdat het financiële geletterdheid en gedrag positief kan beïnvloeden. Echter, niet alle vormen van financiële educatie zijn even effectief. Twee vragen zijn van groot belang: Ten eerste, hoe kan financiële educatie in het algemeen effectiever worden gemaakt? Ten tweede, hoe kunnen mensen die niet vrijwillig meedoen toch bereikt worden? Problematische groepen in dit opzicht zijn individuen met een laag inkomen, inwoners van landen met een laag inkomen, en iedereen die zich niet zelf opgeeft voor educatie. Voor deze groepen blijkt dat de manier waarop financiële educatie wordt gegeven, verbeterd moet worden om succesvol te zijn. Meer onderzoek en ervaring is nodig om de determinanten van succesvolle financiële educatie beter te kunnen identificeren.

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

De factoren van effectieve financiële educatie bepalen.

2. OPMERKELIJK

Financiële educatie is minder effectief bij mensen met een laag inkomen.

3. NUT

Dit artikel stelt dat financiële educatie effectief is, en geeft ook determinanten van succesvolle educatie aan.

4. BELANGRIJKSTE BEVINDING

Financiële educatie heeft een positief effect op financiële geletterdheid en financieel gedrag.